

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.
3. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα**
4. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
5. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
6. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
7. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Μετάφραση διδαγμένου κειμένου

(μονάδες 20)

Κείμενο 1

Εἵπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

Λυσίου Ἑπὲρ Μαντιθέου 8

(μονάδες 12)

Κείμενο 2

Ἔτι δ', ὃ βουλή, οὐδεις ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἐτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

Λυσίου Ἑπὲρ Μαντιθέου 12

(μονάδες 8)

A. Να μεταφράσετε τα πιο πάνω αποσπάσματα (Κείμενο 1 και Κείμενο 2) από τον λόγο του Λυσίου Ἑπὲρ Μαντιθέου σε ὀρθό νεοελληνικό λόγο.

B. Μετάφραση αδιδακτου κειμένου

(μονάδες 15)

Κείμενο 3

Ο κατηγορούμενος, στο πλαίσιο της δικής του υπεράσπισης, υποστηρίζει ότι ο πατέρας του άδικα κατηγορήθηκε για συμμετοχή στην αποστασία της Μυτιλήνης.

Δεῖ δέ με καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἀπολογήσασθαι. καίτοι γε πολλῶ μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἐκεῖνον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπολογήσασθαι, πατέρα ὄντα· ὁ μὲν γὰρ πολλῶ πρεσβύτερός ἐστι τῶν ἐμῶν πραγμάτων, ἐγὼ δὲ πολλῶ νεώτερος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. καὶ εἰ μὲν ἐγὼ τούτου ἀγωνιζομένου κατεμαρτύρουν ἂ μὴ σαφῶς ἦδη, ἀκοῆ δὲ ἠπιστάμην, δεινὰ ἂν ἔφη πάσχειν ὑπ' ἐμοῦ.

Ἀντιφῶντος *Περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου* 5.74

Λεξιλόγιο:

τὰ πράγματα: οι υποθέσεις

ἀγωνίζομαι: συμμετέχω σε δίκη

ἦδη: α' ενικό πρόσωπο Παρατατικού του ρήματος *οἶδα*

ἠπιστάμην: α' ενικό πρόσωπο Παρατατικού του ρήματος *ἐπίσταμαι:* γνωρίζω καλά

ἔφη: γ' ενικό πρόσωπο Παρατατικού του ρήματος *φημί*

B. Να μεταφράσετε το πιο πάνω αδιδακτο κείμενο (Κείμενο 3) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Γ. Διδαγμένο κείμενο για ορθογραφία

(μονάδες 5)

Λυσίου *Ὑπὲρ Μαντιθέου* 10

Δ. Παρατηρήσεις

(μονάδες 40)

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους.

α. ἐτόλμησαν (Κείμενο 1)

Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο στην ευκτική και προστακτική έγκλιση του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.

β. γεγεννημένην (Κείμενο 2)

Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον Ενεστώτα και στον Μέλλοντα.

γ. πάσχειν (Κείμενο 3)

Να γράψετε τον ίδιο τύπο στον Αόριστο β' και στον Παρακείμενο.

(μονάδες 6)

Δ.2.α. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων, διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

- i. *αίσχράν* (Κείμενο 2)
- ii. *σαφῶς* (Κείμενο 3)

(μονάδες 4)

Δ.2.β. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των ακόλουθων φράσεων.

- I. *ὡς δεινόν τι πεποηκῶς* (Κείμενο 1)
- II. *τῶν ἐμῶν πραγμάτων* (Κείμενο 3)

(μονάδες 5)

Δ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο κάτω υπογραμμισμένους τύπους.

- i. *ὡς οὐδείς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν* (Κείμενο 1)
- ii. *ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους* (Κείμενο 1)
- iii. *οὐδείς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο* (Κείμενο 2)
- iv. *Δεῖ δὲ με καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἀπολογήσασθαι* (Κείμενο 3)
- v. *ὁ μὲν γὰρ πολλῶ πρεσβύτερός ἐστὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων* (Κείμενο 3)

(μονάδες 6)

Δ.3.β. Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο κάτω περίοδο λόγου από το Κείμενο 2 και να την αναγνωρίσετε (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἶον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά τις λέξεις που ζητούνται με βάση τους ακόλουθους τύπους:

- i. **ἰππάρχους** (Κείμενο 1): απλό ή σύνθετο επίθετο από το α' συνθετικό
- ii. **δύναιτο** (Κείμενο 2): σύνθετο επίθετο
- iii. **γραφὴν** (Κείμενο 2): σύνθετο ουσιαστικό
- iv. **ἐμαυτόν** (Κείμενο 2): σύνθετο ουσιαστικό από το β' συνθετικό
- v. **ἀπολογήσασθαι** (Κείμενο 3): απλό ουσιαστικό από το β' συνθετικό
- vi. **πεπραγμένων** (Κείμενο 3): σύνθετο ρήμα

(μονάδες 6)

Δ.4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της Στήλης Α' με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της Στήλης Β'. Στη στήλη Β' περισεύει μια (1) λέξη.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. οὐδείς (Κείμενο 1)	α. άποψη
2. ἠγεῖσθε (Κείμενο 1)	β. καθένας
3. ὁρᾶτε (Κείμενο 2)	γ. αφήγηση
4. παρέχω (Κείμενο 2)	δ. κυνηγητό
	ε. κατάσχεση

(μονάδες 4)

Δ.4.γ. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος να γράψετε το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου την ονομαστική ενικού.

- i. **στρατηγούς** (Κείμενο 1)
- ii. **περιφανῶς** (Κείμενο 1)
- iii. **εἰσαγγελίαν** (Κείμενο 2)
- iv. **κατεμαρτύρουν** (Κείμενο 3)

(μονάδες 4)

Δ.4.δ. Να γράψετε ποια από τις πιο κάτω λέξεις στα Νέα Ελληνικά προέρχεται από τη λέξη **δεινά** (Κείμενο 3).

δεινά: δειλία, επιδείνωση, ένδειξη

(μονάδα 1)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά (μονάδες 5)

Να μεταφέρετε την πιο κάτω πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι συνετοί άρχοντες φροντίζουν την πόλη τους. Με αυτόν τον τρόπο λένε ότι θα είναι οι πολίτες πάρα πολύ ασφαλείς.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (μονάδες 15)

Λυσίου 'Υπέρ Μαντιθέου

A.1.α. Να αναφέρετε δύο (2) χαρακτηρισμούς για το ήθος του Μαντιθέου, όπως προκύπτουν από το δεύτερο απόσπασμα για μετάφραση (Κείμενο 2) εξηγώντας και τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

A.1.β. Να γράψετε δύο (2) από τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ρήτορας στο δεύτερο διδαγμένο κείμενο για μετάφραση (Κείμενο 2), προκειμένου να προβάλει το ήθος του Μαντιθέου, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

Σοφοκλέους *Οιδίπους Τύραννος*

B.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λάθος, γράφοντας τη λέξη «ορθό» ή «λάθος» στο τετράδιο εξέτασής σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε περίπτωση.

- α. Μία από τις λειτουργίες της Εξόδου είναι η κάθαρση.
- β. Ο θάνατος της Ιοκάστης συμβαίνει μπροστά στα μάτια των θεατών.
- γ. Ο εξάγγελος φέρνει πληροφορίες από το παλάτι.
- δ. Στην Έξοδο ο Οιδίπους παρουσιάζει χαρακτήρα αλαζονικό.

(μονάδες 2)

Απόσπασμα 1:

ΟΙΔ. Ωϊμέ, Ωϊμέ· ξεκαθάρισαν όλα!

Ω φως, στερνή φορά να σ' αντικρίσω 1600
τώρα, που φανερώθηκα πως είμαι
παιδί εκείνων που δεν έπρεπε να 'μουν,
πως ζω μ' όποιους δεν έπρεπε να ζούσα,
και είμαι αυτών που δεν έπρεπε ο φονιάς.

Σοφοκλέους, *Οιδίπους Τύραννος*, Δ' Επεισόδιο

Απόσπασμα 2:

ΟΙΔ. Ο Απόλλωνας ήταν, ο Απόλλωνας, φίλοι,

που τέλειωσε αυτά τα φριχτά,
τα φριχτά μου τα πάθη.
Μα τα μάτια, κανενός άλλου χέρι,
παρά μόνος μου, ο έρμος, 1800
τα χτύπησα, μόνος.
Γιατί πια τι χρειαζόταν να βλέπω,
όταν τίποτα δεν είχα να δω,
που να μου ήταν γλυκό να το βλέπω;

Σοφοκλέους, *Οιδίπους Τύραννος*, Έξοδος

B.2. Μία βασική ιδέα στον *Οιδίποδα Τύραννο* είναι η αντίθεση ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι. Να την εξηγήσετε και να την τεκμηριώσετε με αναφορές στα πιο πάνω αποσπάσματα.

(μονάδες 5)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Τύχη άγαθῆ